

ምዕራፍ ፲፩ ላስታ ልብ።

መግለጫ።

ጥንታዊም ሆነ ዘመናዊ ጥበብ የማይወዳደረው፡ በለም ያሉ ስመ ጥሩ ግንቦች የማይመሳሰሉት፡ የግብጽ ፒራሚድ የማያክለው፡ የሰሎሞን ቤተ መቅደስ አቻው የማይሆን አብያተ ነገሥትን ሁሉ የሚያስንቅ ዛሬ ሠለጠንሁ የሚለው ዓለም ሁሉ የማይሠራው ለጥንታዊው ኢትዮጵያዊ ኪነ ጥበብ ዘውድ ሆኖ ዘለዓለም የሚኖር የላሊበላ ሕንፃ ነው።

ይህም አስገራሚ ትንግርት የተሠራው ፲፩፻፹፩ - ፲፪፻፳፩ ዓመተ ምሕረት ባለው ዘመን ነው።

አስተዋይ ሰው ሁሉ ላሊበላ በደረሰ ጊዜ፡ ለዐይን ታምር ለልቡና ትንግርት፡ ለአንጉል ትርኢት ለሕሊና ትፋሥሕት የሆነ ነገር ዐየሁ ይላል እንጂ፡ እገሌና እገሌን ይመስላል እያለ አይቃድም፡ አይቀበድም፡ በንድ ቃል መጢ ሁሉ አድንቆ ከመሄድ በቀር አይዘላብድም፤ ግን ከንጉላቸው መጥበብ የተነሣ ትምህርት የጐደላቸው፡ አእምሮአቸው ያልተደላደለ ኢትዮጵያ ምን እንደነበረች ያልተረዱ፡ እነደርሶ ደራሲ ጥበባችንን ለማቁሸሽ፡ ስማችንን ለማጥፋት፡ የቅዱስ ላሊበላን ታሪክ ለመደምሰስ፡ የሞተን ጀግና ሥራ በልብ ወለድ ፈጠራ እያረከከሱ ኑዋሪውን በውዳሴ ከንቱ እያዋጋገሱና እያታለሉ መኖር ጀብዱ የሚመስላቸው፡ የውነት ጠላቶች፡ የውጭ ሰዎች ሠሩት እያሉ መጻፋቸውን ሰምተናል አንበናልም። እኛ ግን ይህን የሚሉት ኢትዮጵያውያን ነን የሚሉ ሀገሪቱን ለማከሰስ የሚፈልጉ ሰዎች መሆናቸውን ዐውቀን የውጭ ሊቃውንት የጻፉት ሁሉ ከሐሳባችን ጋራ መስማማቱን ተረድተን፡ ገድሉን አንብበን፡ እሱን የመሰለ ሕንፃ በቅርብ ምሥራቅና በግብጽ በግሪክም አለመኖሩን በይናችን ተመልክተን፡ በታሪክ መርምረን፡ የአኩስም ሐውልትና ከሱ በፊት በእየዋሻው የሚገኙት ሌሎች አብያተ ክርስቲያኖች የተሠሩበትን ኪነ አጥንተን ከባዕድ ጥበብ ጋራ የማይመሳሰል ስለሆነ፡ አለቱ ተቈርቀኖ ከመሬት በታች በመሠራቱ ልብ ብለን ሰይመን ኬነውቱ ኢትዮጵያውያን መሆናቸውን አምነን፡ በጭሩ ምንነቱን ለማስረዳት የሚከተለውን ቅኔ ጽፈናል።

፩ ልብ ላሊበላ ልብሽ ስልት የሚያስበው

- ጥበቡ ብልሃቱ ወስንም የለው።
- ጥርስሽ እየሳቀ ሰውን ቢሸኘው
- መቸውንም አይገኝ ልብሽ ሐይቅ ነው።
- የልብሽን መሥጢር ካንቺ የተዋዋሉ
- ላይ ላየን ነው እንጂ ውስጡስ ሐይቅ ነው አሉ።
- ፋርስና ባቢሎን ጽርና ሜዶን
- ሶርያና ባሶር ሕንድና ጃፓን
- ይጨዋወታሉ እያነሡ አንቺን።

ቻይናና ሚክሶኮ የጥንት ወይዛዝር
 ቀርጤስ ፍልስጥኤም ጎረቤትሽ ምስር
 በጣም ቸግሯቸው የልብሽ ምሥጢር ።
 ከሁሉ አስቅድማ ግብጽ ተናገረች
 ክቡራት ወይዛዝርት እስኪ ስሙኝ አለች ።
 እኅታችሁ እኔ የሠራሁትን
 ሁሉም ታውቃላችሁ መላ ዝርዝሩን
 ቤተ መቅደስና ደግሞ ፒራሚድ
 መጥቶ ሚጎብኘው ያለሙ ትውልድ ።
 ቤተ መንግሥትና ደግሞም ብዙ ግንብ
 አእምሮን ሚማርክ የሚያስገርም ልብ ።
 ይህን ሁል ሥራዬን ስላየው ዓለም
 ሲያደንቀው ይኖራል መስሎት የሌት ሕልም
 ሳልሠራው ነው እንጂ ከሠራሁትማ
 በዓለም ተደነቀ በሰው ዘር ተሰማ ።
 የሠራሁት ሥራ ሁሉም ግልጥ ነው
 ምርምርም አይሻ ለሚያጠናው ሰው ።
 ፀሐይ የሞቀውን ልደብቅ ማለት
 እንዲያው መሳሳት ነው ከንቱ መታከት ።
 እኔ እንደመሰለኝ እንደማስባችሁ
 እኅቶቼ ሁሉ ግልጥ ነው ልባችሁ ።
 ኢትዮጵያ ግና እንዴት ታስደንቅ ፡
 ልቧን ለንደኛ ገልጣውም አታውቅ ።
 ሥራዋ እንዳይታይ ከመሬት በታች ፡
 በጣሙን አርቃ ትቀብረዋለች ።
 ትችላለች አሉ ነገር ግን ምሥጢር ፡
 ዐዘቅት ናትና ደግሞም መቃብር
 የልብ ካልነገረች ካላጫወተች ።
 ለካስ ኢትዮጵያ የመላ ሰው ነች ፡
 የሠራችውን ሁል አይታወቅ ብላ ፡
 ቀብራ ጨረሰችው በቅናት ጠቅላ ።
 ሐሰትም እንደሆነ ልቧ ይናገር ፡
 ሁሉን ያውቃልና ምትሠራውን ግብር ።
 ጆሮ ያለው ይስማልብ ያለው ያስተውል ፡
 ግብጽ ይህንን ነግራ ምንም ሳትወላውል ፡

፪

እንደ ተቀመጠች ሰጥታ ፍጆታውን፡
 ያን ጊዜ ተነሡ ፋርስና ባቢሎን።
 እነሱም እንዲሁ አወሩ ሁሉን፡
 የሠሩትን ሥራ ያልሸሸጉትን።
 አንድነት ተስማምተው ሁላቸው መከሩ፡
 ተነሥተውም ለሰው ቁመው ተናገሩ፡
 ሕዝቦች ሥራቸውን በከንቱ እንዳይቀብሩ።
 ይህን ተናግረው ተቀመጡ ለሕንድ አቀብለው ተራን
 እሷም ተነሣችና ታወራ ጀመር ሁሉን።
 ላስተዋለ ሰው ለተማረ፡
 ወሬዋ ስብከት ነበረ።
 ስሙኝ ወይዛዝርት ክቡራት
 ታሪክ ልንገራችሁ ከጥንት፡
 ከድሮ ጀምረን በባለቀንጅነት፡
 ቻይናና እኔ ሁነን ስንሠራ በትጋት
 እንደክም ነበረ ብለን ሌት ተቀን፡
 እንዲታወቅልን ባለም ሥራችን።
 የሁለታችን ሐሳብ የኔና የቻይና፡
 እንዲሰማ ነበር የሥራችን ዝና።
 አንድ ጊዜ መጣና ችንግ የሚባል ፅብድ፡
 ሊቃውንቱን ሁሉ ሰብስቦ በግድ
 በቁም ቀብራቸው በታላቅ ጉድጓድ።
 በጣም ሞኝነት ነው እንዲህ ያለ ነገር፡
 ሰው በቁም ቢቀብሩት ሥራው አይቀበር፤
 ያጠፋሁኝ መሰሎት የጥንቱን ዘመን፡
 መጽሐፍ አቃጠለ የሚጠቅመውን፡
 ሊቃውንት አጠፋ በሰይፍ በመከራ
 ለታሪክ ለጽሑፍ አንዳችም ሳይራራ
 ትውልድ እንዳያውቀው የድሮውን ሥራ።
 እኔም ተናድጄ በዚሁ ነገር፡
 ቃል ኪዳን ገባሁኝ ሰውን ላልቀብር።
 ሥራውንም ላስቀምጥ ለሰው ልጆች ዘር፡
 ሀገሪ ተከብራ ሊቃውንቱም ክብር፡
 እንዲያገኙ ብዬ በመላው ሀገር።
 በንግድ በሥራ ከጥንት የምታውቀኝ፡

ሐሰቴ እንደሆነ ግሪክ ትንገርብኝ ።
 ግሪክም ተነሥታ በረጅሙ ያዘች ።
 ከድሮ ጀምራ ታወርደው ጀመረች ።
 እንዲህ ያለ ሥራ እንዲህ ያለ ወሬ
 መቸም ሰዎቹ አላውቅ ነፍስ ካወቅሁ ጀምረ።
 በንግግሯ ላይ እኔ እንደ ገመትኋት ።
 ከሌሎቹ ሁሉ ግሪክ ለፍላሬ ናት ።
 እኅቶቹ አንድ ጊዜ እስኪ ስሙኝ ብላ ።
 ታወርደው ጀመር ሁሉንም በመላ ።
 ብዙ ቤት ስሠራ ግንብም ስገነባ ።
 አስመስለው ነበር ታላቅ ታላቅ አንባ ።
 ዋሻ ጉራንጉሩ ስለሚደብቅ ።
 አክሮፓሊስ ወጣሁ ዓለም ይደነቅ።
 ሐነፅሁ ፓርሴኖና በዕብነ በረድ ።
 ትያትርም ሁሉ ለመጭው ትውልድ ።
 ደግሞም አሊብያን የጨዋታ ቦታ ።
 ዓለም እንዲገናኝ በታላቅ ደስታ ።
 በቆረንቶስና በደልፊም ሠራሁ ።
 ያጽሎንን መቅደስ በጣም አሳመርሁ ።
 አርጤሞስ አልብዮስ ዲዩስ አማልክት
 ፓሲዶንን ሂደው አመሰገኑት ።
 የፓሲዶን መቅደስ ባሕርዳር ያለው ።
 ሕሊና ሚያጠፋ ልብ ሚማርከው ።
 ደግሞም በአቴና ላይ ያለው ኤፈአቶስ ።
 ለጠየቀው ሁሉ አለው የደስ ደስ ።
 በሕንፃ በሐውልት የፈጸምሁት ሥራ ።
 ሰሚ ያሰለቻል በመላ ቢወራ ።
 ስለዚህ ሕንፃውን ለታሪኬ ትቼ ።
 ስለ ጽሑፍ ላውራ በሰፊው አትቼ ።
 ትልቁ ገጣሚ ሚባለው ሐመር ።
 በዓለም ሊቆች ዘንድ በጣም ነው ክቡር ።
 ሰቅራዋስ አፍላጦን አርስጣጣሊስ ።
 ፈልስፈው ጨርሰው የሰማዩን ግሥ ።
 የደመናውን ንዝ የመሬቱን ልብስ ።
 ሰውን ዘረዘሩት ከግር እስከ ራስ ።

፭

ይህ ሁሉ ጀብዱ ይህ ሁሉ ታምሬ፡
 ታወቀ ባለሙ ሆነ አሮጌ ወሬ።
 ምንም ነገር የለኝ የያዝሁት ሠውሬ፡
 እንደ ኢትዮጵያ የምለው ምሥጢሬ።
 የሰው ሥራ መቅበር እኔስ በሀገሬ፡
 በጣሙን ይመራል እንደ ቆባ ፍሬ።
 ብለው ሲያስተምሩ ሊቃውንቱ ሁሉ
 ሰምቻለሁና ካለም ጋር በሙሉ።
 አስተምራለሁኝ በተቻለኝ ዐቅሜ፡
 አስተምሩ ሥራን ደግሜ ደግሜ።
 ለውድ እኅቶቼ ወይዛዝሩ ሁሉ፡
 አሳስባለሁኝ አማች እንዳትሉ።
 ምንም በጣም ባረጅ ዕድሜዬ ቢበዛ፡
 አልለመደም አሉ ሐሜትና ዋዛ።
 ወይዘሪት ኢትዮጵያ ሥራዋን ሸሽጋ፡
 አውሩኝ ትለናለች ዘለዓለም ሳትሠጋ።
 እንደተሰበረች ባልጋ ላይ ተኝታ፡
 እስኪ አውጉኝ ትላለች ያላንዳች ይሉኝታ።
 እስዋ ካለወጣች የልቧን ምሥጢር፡
 እኔ ምኔ ሞኝ ነው ሁሉን ምናገር።
 እኔስ ዘመዶቼ በጣም የሚገርመኝ፡
 ገንዘቧን ሸሽጋ የሰውን ስትመኝ።
 እሰበስብ ስትል ከውጭው ዓለም፡
 የሷው ሥራ ግና ከቤቷ የለም።
 የኢትዮጵያ ሥራ የኢትዮጵያ ግብር፡
 ያንንም ያንንም አርቆ መቅበር።
 በይፋ ሚወራው በሰዎች አገር፡
 በሷ ግን ይባላል ነው ታላቅ ምሥጢር፡
 አይገባም ለሰው አሁን ሊነገር።
 ሌላው ይቅርና እኔ አስተምሯት፡
 ምሥጢረ ሥላሴን ሰው ቢጠይቃት፡
 እንኳንስ ልትነግረው በሰፊው አትታ፡
 ይህ ምሥጢር ነው ብላ ሄደች ተቈጥታ።
 ሰቅራጥስ እንዳለው ለተማሮች ሁሉ፡
 ራስን ሳያውቁ በዓለም ሚዋልሉ፡

ጥበብ ላያገኙ ይነሆልላሉ ።
 ባህሏን ለጠያቂ እንኳን ትነግረው ።
 ስትደብቅ ስትቀብር እሷም ረሥታው ።
 ትጠይቅ ጀመረ ውጭ ካለው ሰው ።
 መሽሞንሞንሞን ትታ ያላንዳች ዕፍረት ።
 ብታወጋ ኑሮ ቀንና ሌሊት ።
 ባልተገኘ ነበር ሚወዳደራት ።
 ሥራዋን ስትደብቅ ያለፈው ሲረሣ ።
 ለሰው ትመስላለች አሁን የተነሣ ።
 ባህሏን ሁሉ ቀብራ እንዳትሞት ድንገት ።
 ሁላችሁ ንግሯት በከንቱ አትሟት ።
 ሰዎች ይላሉና ብዙ መተቸት ።
 ያመጣል መጃጃት ደግሞም መሰልቸት ።
 እንግዲህ ደክመኝ ልቀመጥ እኔስ ።
 ፍጆታውን ትቼ ለእኅቴ ቀርጤስ ።
 ቀርጤስም አወራች ረጅም ታሪክ ።
 ሆድን የሚያረክ ልብን ሚማርክ ።
 ሁሉን ዘርዘሮታል የፊተኛ ዳኛ ።
 ከዚህ የበለጠ የለም ሁለተኛ ።
 ምሥጢሯን ትንገረን ተስማምተናል እኛ ።
 የልቧን አውጥታ ትንገር ምሥጢሯን ።
 ከኛ ጋር ተስማምታ ማኅበር እንድትሆን ።
 ብላ ተቀመጠች እሷም በተራዋ ።
 ሚክሰከ ተነሣች ደግሞም ጓደኛዋ ።
 በአድላዊ ያድላበት በመጠኛ ሰይፍ ።
 ክፋት እንዲጠፋ ከጽንፍ እስከ ጽንፍ ።
 ብላ በምሳሌ ጀመረች ፍርዷን ።
 ሁሉም እንዲሰሟት የምትለውን ።
 ምነው ትሄዳለች አግዳዚት መንገድ ።
 ከሰው ተለይታ ጉድጓድ ለጉድጓድ ።
 እረ ምነው ይሆን ዋሻውን መሄዷ ።
 ሐሳቧ ምን ይሆን ያን ጊዜ በሆዷ ።
 ብቻውን የሚሄድ በጣሙን ያስፈራል ።
 ምሥጢሯን ተናግራ ከኛ ጋራ ትዋል ።
 የልቧን ተናግራ የምናውቀውን ።

ሁሉን አሳይታ የጥንት ሥራዋን ።
 ስለማይለወጥ እውነተኛው ፍርድ ፡
 ከኛ ጋራ ትሁን ናትና ዘመዴ ።
 ከሁሉ በኋላ ወይዘሮ ሮም ደርሳ ፡
 ታገሳ ጀመረ እንደ ደልጋ አንበሳ ።
 እኔ ቀና ሰው ነኝ መቼም አልለግም ፡
 ትላንት ብትጠይቁኝ ከታኮቤንም ፡
 ሁሉን አሳየሁኝ የቀረ የለም ።
 ኢትዮጵያ ግና በልቧ ሠውራ ፡
 መቼውንም አታውቅ ላንድ ሰው ተናግራ ።
 ቀዳሚት እኔ ነኝ ከብዙው አገር ፡
 ብላ እንዳታውከን እንዳትናገር ፡
 የያዘችው ሁሉ ተቀብሮ ይቅር ።

ልብ

ይህንን ሁሉ አሜት ቢሰማ ጀርቆ ፡
 አንጐሌ ነደደ ጠፋ ልቡናዬ ፡
 ሕሊናዬ ዐበደ ዞረብኝ ናላዬ ፡
 ተንበጀበጀ ዐይኔ አንኮላዬ ዞረ ፡
 ተንቀጠቀጠ እንጂ የእግሬ ኃይል ደኸረ ፡
 ሐሞቴ ፈሰሰ ፡ ቅስሜም ተሰበረ ።
 ማስተዋል ራቀኝ ብስጭት ዋጠኝ ፡
 እናቴ በሐሜት ብትነሹብኝ ።
 እባክሽ እናቴ ሰዎች እንዳሉት ፡
 ሥጋሽን የበሉ ደምሽን አይጠጡት ።
 ንገሪያቸውና ምሥጢርሽን ሁሉ ፡
 የሚያሽሟጥጡሽን ትተው ዝም ይበሉ ።

፱

ኢትዮጵያ

አዬ ልጄ ልጄ እንዴት ሞኝ ነህ ፡
 ባዶቼ ሲያወሩ እንዲህ የቁጨህ ።
 ተሰማ መሸሻ የወለድኋቸው ፡
 ያንተም ወንድሞችህ የምትወዳቸው ።
 ምን ታውቁያለሽ ብለው ሳይጠይቁኝ እኔን ፡
 ድኃ ናት እያሉ ያጠፏታል ስሜን ።
 አታውቅም እያሉ ስሜን ሲበክሉ ፡
 አምጥቶ ነገረኝ የሰማቸው ሁሉ ።
 ዘጠኝ ወር አርግጧል ዕድሜ ሙሉ አጥብቼ ፡
 እስደባለሁኝ በገዛ ልጆቼ ።

ልብ

በሚሠሩት ሥራ ባለውቀታቸው ፡

እናቴ ታገሺ አትቈጫቸው ።

በቀደም አግኝቸው መሸሻን ከመንገድ ፡

ጥያቄ ብሰጠው በታሪክ ረገድ ፡

ሊመልስ አሰበ ልቡም ተጨነቀ ፡

ባይኑም አስተዋለ በአንጐሉም ጠየቀ ፡

ብዙ ወሸከተ እየዘበረቀ ፡

እንዲያው ደከመ እንጂ ምንም አላወቀ ።

ተሰማን ጦርቹ ባጨዋውተው ፡

እንኳንስ ሊመልስ ምንም አልገባው ፡

ወዲያው ከተፍ አለ ደግሞ አቶ ጣሰው ፡

እሱም እንደነሱ እጅ እግሩ ጠፋው ።

ባህላችን ረስተው የዛሬ ልጆች ፡

ቋንቋችን ዘንግተው ያሁን ወጣቶች ፡

ላይ ታች ሲሉ እያየሁ ሁላቸውንም ፡

ጦርቹ ብጠይቅ አንዱን በቀደም ፡

አማርኛ ለካስ ፍጹም አያውቅም ።

ምሥጢሩ ሳይገባው ሳይሰባው ቀርቶ ፡

እኔ እያወጋሁት ጥሎኝ ሄደ ትቶ ።

ወዲያው ተነሥቼ ሂጄ ተከትዬ ፡

ምንድር ነው ብልሃቱ እረ አንተ ሰውዬ ፡

እንደ ቁጨውና እንደ ተቈጣ ሰው ፡

ምንም ሳልበድልህ ጥለኸኝ ምትሄደው ።

ብዬ ብጠይቀው ሁኔ በትሕትና ፡

አንድ ግርፍጥ መልስ ሰጠኝ ገላመጠኝና ።

የሠለጠን ሰዎች የምንናረገው ፡

በፈረንጅ (ቋንቋ) እንጂ መች በአማራኛ ነው ።

ይህንን ማለቱ እንደ ባዳ ሰው ።

ለካስ ባይማር ነው ቋንቋሽ ባይገባው ፡

እንግዲህ እናቴ ጉዱን ታየነው ፡

ልጆች እስኪ ማሩ አትቈጫቸው ።

ልጅሽ ከፈለገ ሊያውቀው ምሥጢርሽን ፡

እንደ ምንም ብሎ ይጨብጥ ልብሽን ።

ቢበዛም ባይበዛም የዐቅሙን ያህል ፡

ልብሽን ያላየ አለሁ አይበል ።

፲

ልብሽን ያላየ የማያውቅ ምሥጢር ፡
 ኢትዮጵያዊ ነኝ ብሎ አይናገር ።
 እስኪ ሰክኑ ድረስ ዙረው እስኪያዩሽ ፡
 ግድ የለም እናቴ እባክሽ ታገሽ ።
 ምንም ባይማሩ ልጆችሽ ባያውቁ ፡
 ንገሪ ለሌሎች መጥተው ከጠየቁ ።

፲፩

ኢትዮጵያ

እባክህን ልጄ በከንቱ አትድከም ፡
 የዚህን ዓለም ሰው አንተ አታውቀውም ።
 ዓለም ገምራላች ወዲያውም ከቦርዳ ፡
 ሲነግሯት አትሰማም እንኳን ልትረዳ ።
 ግብጽና ባቢሎን ባልቴት ያልካቸው ፡
 ጽርና ሚዶንም የሰማሃቸው ፡
 ሲያሙኝ ከግብጽ ጋራ ከጓደኛቸው ፡
 ከራሳቸው በቀር አይገባቸውም ፡
 የልቤን አውርፔ ሳላገኝ ጥቅም ፡
 አልለፋም በከንቱ ፋይዳ የለውም ።
 ፈትኛቸዋለሁ በአለፈው ሳምንት ፡
 የቅኔ ጉባኤ ያደረግኑ ለት ።
 የቅኔ አስተርእዮ ይደረግ ቢሉኝ ፡
 ብዬ ተሰማማሁኝ እሽ ምን ከፋኝ ።
 በዚህ ስምምነት ውሉ ተጨረሰ ፡
 አዳሜ ያለውን ጠፍሮ ደረሰ ።
 ሁሉንም እየዘርሁ ከፍቼ ባየው ፡
 ማር ቅኔም አይደለ ግጥም ተልባ ነው ።
 እኔም በበኩሌ ይገሮ መደቤን ፡
 ሚያምለገልግ ግጥም ተልባ ባንድ ወገን ፡
 የከተማ ረኞች ያእምሮ ድጥች ፡
 የሚቀለቡትን ከላይ እስከ ታች ።
 የሴት ወይዘላቸውን ልብ የሚያሳርፍ ፡
 ስለምን ጌጣ ጌጥ ደግሞም በአንድ ረድፍ ፡
 ውስጠ ወይራና ኅብር ብዙ ዓይነት መርገፍ ፡
 ገና በሩቅ ሲታይ ልብን የሚነድፍ ።
 በወርቅ የጠለቀ ቅኔ ካባ ላንቃ ፡
 በጥበብ ላደጉ መሳፍንት ሚበቃ ።
 ከመሣሪያ በኩል አዲስ አዲሱን ፡

፲፪

ሥላሴ መትረየስ መድፍ መወድስን ።
 ዘርግቼ ባሳየው ዐመጠኛው ዓለም ፡
 ከማሽሟጠጥ በቀር የተረዳው የለም ።
 መረዳት ቢያቅታቸው ጠልቀው ምሥጢሬን ፡
 ሰዎቹ በከንቱ አጠፉት ስሜን ፡
 ዓለም የሚሄደው ላይ ላዩን ነው እንጅ ፡
 የልብን ሚነግሩት የለውም ወዳጅ ፡
 ሊቃውንትህ ሁሉ የምታከብራቸው ።
 ደግሞም ባልቴቶችህ የምታገኛቸው ፡
 ፈላስፋ ነን ያሉት ቅኔ ብነግራቸው ፡
 እንኳንስ ሊነቅፉኝ ምንም አልገባቸው ።
 ተግተው አያጠኑም ሁነው በትሕትና ፡
 እነሱ ሚሄዱት ላይ ላዩን ነውና ።
 ቅኔን ካልተረዱ ስናገር በቃሌ በአንደበቴ አጉልጽ
 እንደምን ልናገር የልቤን አውጥቼ ።

ልብ

ግድ የለም እናቱ ንገሪያቸው አሁንም ፡

ባይሰባቸው ግን ባንቺ ጥፋት የለም ።

ኢትዮጵያ

ምልጃህን ሰምቼ እንዲያው ብናገረው ፡

ሰሚ ሰው ከሌለ መናገር ከንቱ ነው ።

የሴቱን ስለምን የረኞቹን ቅኔ ፡

ላስረዳቸው ብደክም በታቸለኝ እኔ ፡

እንኳንስ ሊረዱት ያልገባቸውን ፡

እንደምን አድርጌ ላውጣ የልቤን ።

የልቤን ለማወቅ ጠልቆ ለመረዳት ፡

በጣም ያስፈልጋል የጠለቀ ብልሃት ።

ከሰው መኻል ልቤ እንዲህ ነው ስል ፡

የሚረዳ ሳጣ እመስላለሁ ቁል ።

ዙረህ ጠይቅብኝ በዓለሙ ገበያ ፡

ማንም ሴት አልሠራች እንዲህ ያለ ሙያ ።

ደንጊያውን ጠርቤ አለዝቤ አለቱን ፡

ዐሥራ ሁለት መቅደስ ሠራሁኝ ዕለቱን ፡

ሥራዬን ስሠራ ከመስቀል ጀምራ ፡

ደግሞ ጉልላቱን ወዲያው አሣምራ ፡

ወደ ካቡ ዘርሁኝ ባጡን አዋቅራ ፡

እጅ በጅ አልነውና ተጨረሰ ቅጽሬ ።

፲፫

፲፬

ወደታች ሲወርዱ ካቡን ሲገፉት ፡
 መስከቱና ጌጡን ባንድ ጊዜ ሠሩት ፡
 ብርሃን እንዲገባ ቅጽሩን አሰፋሁ ፡
 ለሰሚም ሚሆኑ መንገዶች ሠራሁ ።
 ካለቀ በኋላ የክበቡ ሥራ ፡
 ግንቡ ተገጭሮ ሰውን ሲያስፈራራ ፡
 ይመስል ነበረ ረዥም ተራራ ፡
 አሁንም አላለቀ የግንቡ ሥራው ፡
 ተድቦለቦለ እንጂ ውስጡ ድፍን ነው ።
 መሮ መዶሻቱን ይገር ብቀርበው ፡
 እንደ ሰም ቀለጠ ያለቱ ደንጊያው ።
 ፈልፋዩ ገባሁኝ ያን ግጭር ተራራ ፡
 ይገለጻል ብዬ አንዳችም ሳልፈራ ።
 ምስጢ ሠራተኛ ደንጋውን ዕንጨት
 ፈልፋሎ ገባና በጥቂት ወራት
 አደረገው ወዲያው የተዋበ ቤት ።
 እኔም ጭቃ አድርጌ እንደ ቀይ አፈር
 እያንከበከብሁኝ እሠራው ጀመር ።
 በጥበብ መዓድን እንደገል ቀጥቅጬ
 በመዶሻ እሳቱ ሰም ደንጊያን አቅልጬ ።
 ከውር ምስል አምጥቼ በሷ ልክ ሚሆን
 ሠራሁ መጀመሪያ ቤተ ማርያምን ።
 እንደ ባሕር ዕቃ እንደ ጐጃም ከልባ
 እሷም ወጣችልኝ በሐረግ አብባ ።
 በዚች ነው ምጣጣ የልደት የልደት
 ልቤን ይመስለዋል እሷን የያዘ ለት
 በምድር የነገሥሁ የገባሁኝ ገነት ።
 ግብርም ለማግኘት በሰፊው ስኳሽ
 ጣልሁኝ መድኃኔ ዓለም ስታቴ አዳራሽ ።
 ሰፊው አዳራሽ ይህ መድኃኔ ዓለም
 በውበት በስፋት አቻ የለውም ።
 ዓለምን ከጥፋት ሙቶ ያዳነው
 ማርያም ስታማልድ መድኃኔ ዓለም ነው ።
 ለሥራ ለምግባር መሪ እንዲሆንህ
 ሳትጠራጠረው እመን ዝም ብለህ ።

ለሃይማኖት ሥራ ደግሞም ለውበት
ካለ መድኃኔ ዓለም የለም መሠረት ።
ለዚህ ሁሉ ቤቴ ወደር ለሌለው
አናዲው ፈጣሪው ላለበላ ነው ።
ቤቴን ዙረህ ዐይተህ ሁሉን በየተራ
አወዳድረው እስኪ ከሌሎቹ ሥራ ።
እናትህ ስሠራ ዐሥራ ሁለት ቤት
ከደንጊያ በቀረ የለውም ዕንጨት ።
ደንጊያዋ እንኳ የላት ቅጥል እንጥልጥል
ከሌላዋ መጥታ የምትቀጠል ።
ደንጊያው ሳይሰበር ምንም ሳይጨመር
ሁሉንም ሠራሁት ከበር መዝጊያ በቀር ።
ዐምድና ደገፋ ግድግዳና ጣራ
ቅድስትና መቅደስ ሌላም ሰፊ ስፍራ
ተዛነብ ማሚጋር ሲያዩት የሚያስፈራ
አምሮ ተሰናዳ ደንጊያዋ ተወቅራ ።

ልብ

እናቴ ገረመኝ የሥራሽ ነገር
ምንም አላየሁኝ በዓለሙ ስዘር
ለዚህ አቻ ሚሆን የሚወዳደር
ብዙ ሕንፃ ዐየሁኝ ከመሬት በላይ
ልቡና ሚማርክ አእምሮ ሚሰይ ።
አሠራራቸውን እንደ ነገሩኝ
በፊት መሠረቱን ኋላ ባጥ አሉኝ
ያንቺ ሥራ ግና ተቃራኒ ነው
በፊት ከመስቀሉ ኋላ ግድግዳው ።
መሠረት ቢመጣ ከሁሉ በኋላ
በጣም አስደነቀው ዓለምን በሞላ
ዕውቀትሽ ጥበብሽ ከሰው የላቀው
የጠላት ማፈሪያ የኔ መከራያ ነው ።

ኢትዮጵያ፲፮

አንተ ስላየኸኝ አመሰግንኸኝ
ማያውቀኝ ተሰማ ሲሸረድድኝ
ዓለሙን ሁል ጥራ ይይ ይኸንን ሥራ
በየሄደበቱ ክብሬን እንዲያወራ
የድሮን ወይዛዝርት እስኪ ጥራቸው
ከኔው ጋራ ሁኖ ይታይ መያቸው ።

የዛሬ ወጣቶች ተማርነ ሚሉት
 ምድር ተጸይፈው በየር ሚበሩት
 ብዙ ሥነ ጥበብ ሚፈለስፉት
 ዐይተው ተመልክተው ከእነዚህ ሕንፃት
 አይቀጡ ልቀጣ አንዷን ቢሠሯት ።
 ሮማ ፈክራ ሥራ ዐውቃለሁ ብላ
 ገሥግሣ ደረሰች ዕቃዋን ጠቅላ ።
 የምትሠራ መስሎኝ ቦታ ብሰጣት
 ቈርቁሮ መውረዱ ስለተሳናት
 በመዶሻ መታ በመሮ ሰርስራ
 ልታንፅ ይቅርና አለቱን ቈርቀራ
 ገና ልምጡን ስታይ ዐይኗ ስለፈራ ።
 ከዚህ ካፋፋ ላይ የሠራችው ጐጽ
 ሲያስታውስ ይኖራል ግብሯን ተንገልጽ ።
 እሷ እንኳ ዛሬ አድጋ በሃያኛው ዘመን
 ልትሠራ አልቻለችም እንደኔው ያለውን ።
 ከሺ ዘመን በፊት የሠራሁት ሥራ
 ረታት በቁሙ እሷም ሄደች አፍራ ።
 ብዙዎች ይላሉ እኛ ረዳናት
 በሥራ በጥበብ በዕውቀት በጉልበት ።
 ይህን መሳይ ጥበብ ይህን መሳይ ብልሃት
 ካለ ከቤታቸው ከማዋሱ በፊት ።
 ሳይሠሩ አስቀድመው ለራሳቸው ጥቅም
 ለሌላ አዋስን ቢሉ እውነት አይመስልም።
 ከራስ ወዲያ ነፋስ እንደሚበለው
 ለጐረቤት መሰጠት ከጅህ ሲኖር ነው ።
 ይህንን ተውና ከንቱውን ተረት
 ታሪኩን ልንገርህ ስማ በውነት ።
 መሐንዲሶች መጡ ከመላው ሀገሪ
 ሁሉም ለንጉሡ አቀረቡ ወሬ
 ላሊበላም ሰምቶ ከብዙው አንድ ፍሬ
 አገኘና ይዞ ያለጥርጣራ ።
 ዕለቱን ተናግሮ በአዋጅ አስለፈፈ
 በያውራጃው ሁሉ ዝናው ተላለፈ ።
 መሐንዲስ ነኝ የሚል መጣ አሰፈሰፈ

ትንሹ ትልቁ ታጥቆ ተሰለፈ ።
 የመንግሥቱ ዕቃ ቤት ሁሉም ተከፈተ
 መለከት ተነፋ ሠራዊት ከተተ ።
 ነጋሪት ተመታ ጥሩንባ ተነፋ
 ሕዝብ ተሰበሰበ መቆሚያ እስኪጠፋ ።
 ንጉሡ በታውን ሲያመለክተው
 ጳጳሱ ጸልዮ ቁጥጥ ባረከው
 ለሠራተኛ ሁል እንደ ችሎታው
 ደመወዙን ቄርጦ ንጉሡ ሰጠው ።
 ከገንዘቡም በላይ ቤት የለሽ ምስኪን
 ይቀበል ነበረ ማታ መቀነትን ።
 ተሠርቶ እስኪፈጸም ይኸ ሁሉ ሕንፃ
 ማንም አልነበረ ሚሠራ በነጻ ።
 መዶሻውን ይዞ ንጉሥ ላሊበላ
 ታጥቆ ቀጠቀጠ እንደ ድኃ ሁላ ።
 ሰው ሁሉ ተቈጥሮ ከዳር እስከ ዳር
 ቀለቡን አገኘ ከንጉሥ በቀር ።
 እሱም በበኩሉ ይጠብቅ ነበር
 የዓመት ደመወዙን ሰማያዊ ክብር ።
 ትንሹ ትልቁ ሁሉም ደስ አለው
 አለቱን አንድ ጊዜ ወጥቶ ከነነው ።
 ሕዝቡ ባጭር ታጥቆ በማለዳ መጣ
 ፈሰሰ ባለቱ እንደ ማት አንበጣ ።
 እኩሉ ሲቈፍር ሌላውም ሲግፍ
 ጠቢቡ ባንድ በኩል አንድ ጊዜ ሳያርፍ
 መዶሻውን ይዞ ዋለ ሲጣደፍ ።
 እንዲህ ባል ምክንያት እንዲህ ባል ትጋት
 ሕንፃው ተፈጸመ ያላንዳች ዕረፍት ።
 ሁሉም ተሰናድቶ ሕንፃው እንዳለቀ
 መጣ ላሊበላ ሥራው ተመረቀ ።
 በዚያን ጊዜ ቁሜ ነገርሁኝ አዋጅ
 ሰው ነኝ ብሎ አያውራ ነውና ውራጅ ።
 ያላየ ወገኔ ዘመዴ በሞላ
 ዕፁብ ድንቅ ሥራዬን መጥቶ ላሊበላ ።
 እንዲህ ያለ ጥበብ ይህን መሳይ ሕንጣ

የለም ከዚህ በፊት ከአንግዲህ አይመጣ ።
የሚያሙኝን ሰዎች ታሪክ አጠናሁ
እንዲህ ያል ሥራ ግን ሄትም አላየሁ ።

፲፱

ልብ

የልብሽን ሥራ ብታወጭልኝ
ተመሰገኝ እናቴ አሁንስ ደስ አለኝ ።
ዕፁብ ነው ዕፁብ ነው በጣም ዕፁብ ነው
የልብሽ ጥበቡ ጥልቅ ነው ለሰው ።
መጥቶ ላላየው ሰው ላልገብኘውም
አስረዳለሁ ማለት በከንቱ ድካም ።
የሚደክሙ ሰዎች እስከ ዘላለም
ቂል ከመባል በቀር ሚያምናቸው የለም ።
ስለዚህ እናቴ ልብሽን ከፍተሽ
አሳይው ለዓለሙ አንድ ቀን ጠርተሽ ።
የሠራሽው ሕንፃ ኃይል የተሰማው
በጥሬ ማስገረም ዐይኔን በያወልቀው
ራሴን አዘረው ልቤን ማረከው ።

ኢትዮጵያ

ደንቄሮ ናት ብሎ ሚያሽሟጥጠኝን
አንተም ስትናገር የሚያቅጫህን
ላከው ላሊበላ ይንገረው ምሱን ።
እኔን የሚገርመኝ ልጆቼ ከሁሉ
የኔን ሳያጠኑ ደንቄሮ ናት ሲሉ ።
የዛሬውስ ልጄ የትዕቢት ጋዘና
ከፈረንጆች ቋንቋ ትንሽ ቀጠፈና
ለምልክት እንኳ ትንሽ ሳያጠና
ከተረፈው ሙያ ከናቴ ባልትና
ለከከብኝ በኔ የሱን ድንቅርና ።
እንደ ልጄ አያያዝ እንዳዲሱ በሬ
ላሊበላ ገንደር ገጽም ምስክራ
አኩስም ደብረ ዳሞ ያሉቱ በትግሬ
ከሸንጓችን ቀርተው በይገኙ ዛሬ
መቅረቴ ነበረ በዓለም ዘንድ ደንቅራ ።
አኩስም ጽዮን ሳይደርስ ሳይሄድ ላሊበላ
ደንቄሮ ይለኛል የመንደር ወደላ ።

፳

ልብ

እንደዚህ ከሆነ እናቴ ልብሽ
ያማረ መወድስ ፍቀጂ ልስጥሽ ።

መ ወ ድ ስ ።

፩

ንግሥተ ዕፁብ ጥበብ ሕንፃ ላሊበላ
በደብረ ሮሐ ደፍተሽ መድኅኔ ዓለምን ዘውድ
አማኑኤልንም ልዑል በተዋበ ሕንፃሽ ክንድ
ይዘሽ ከነዘርፉ ዕንቁቡ ቤተ ማርያም ወአሸተን መረግድ
ብትታዩው የዓለም ትውልድ
ገሥግሦ መጣ ከሩቅ ለመንግሥትሽ ውበት ሊሰግድ ።
ይታያልም ሲርመሰመስ አንክሮ ሕሊና ነገድ
በሰፊው ሀገረ ላስታ ሲኒማ ቤትሽ መንገድ
ይማርካልና ልብን በሥነ ሕንፃው ውድ
የተጻፈው ታሪክሽ በላሊበላ ልብ ወለድ ።

፳፩

፪

የላሊበላ ጦር ጥበብ በተነሣ ጊዜ
ሕንፃተ መቅደስ መድፎች በደብረ ሮሐ ቢቀየዱ
ኅያል ገብርኤል እንተ ጀግንነት ልማዱ
ቆመ አሉ በሩን ይዞ ሊረዳው እስኪ መጣ ድረስ አማኑኤል ወንዱ
ሴቶችም መስቀል ክብራ
ወቤተ ማርያም መርዓት ወደየዋሻቸው ነጐዱ
ስመ ጥሩውም መድኅኔ ዓለም በመስቀል ጦርነት ጀብዱ
ከጎልጎታ ጀግናው ጋራ ጊዮርጊስም ነጐድንዱ
አንድነት ሁነው ሁሉም ቦታ ለመያዝ ሲወርዱ
ፈሪ ሰው ሊባኖስ ዘሎ ገባ አሉኝ ከጉድንዱ ።

ምዕራብ ፲፪ ኢ.ሉ.ባ.ቦ.ር (ሽንጥና ወገብ) ።

መግለጫ ።

በጫካና በዛፍ ከጠቅላይ ግዛቶቹ ሁሉ ላቂያ አለው ። የበረሃ አራዊት በየጫካው ይገኛሉ ። አንበሳው ካልነኩት ሰው አይጣላም ። ዝንጅብል ኮረረማ ፣ ሙዝ ፣ የላስቲክ ዕንጨት በአየደኑ ይገኝበታል ። መሬቱ ሀብታም ፣ ሀገሩ ለምለም ስለሆነ በጋ ከክረምት እሸት አይጠፋበትም ። አቀማመጡ ረጅምና ሞላላ ስለሆነ ሽንጥና ወገብ ተብሏል ።

ዋና ከተማው ጎሬ ነው ።

ወንዞች ፣ ሶር ፣ ገባ ፣ በሮ ፣ የዴዴሳ ምንጭ ፣ ጌሎ ናቸው ።

አውራጃዎች ፣ ሀ) ጎሬ ፣ ለ) ቡኖ በደሌ ፣ ሐ) ሞቻ ፣ መ) ጋምቤላ ናቸው

ወሰን ፡ በሰሜን ከወለጋ ፤ በምዕራብ ከሱዳን ፣ በደቡብ ከኬንያና ከክፋ በምሥራቅ ከክፍ ይዋሰናል ።

ልብ የመንፈቅ ጎዳናው ሽንጥሽ ኢ.ሉ.ባ.ቦ.ር

ሲያረገርግ ቢታይ ዓለም አልቆ ነበር ፤

ማረግረግ መዘሩ በሩቅ ቢታየው

የምኒልክ አሽከር ተሰማ ዳኘው ።

ሊያገባሽ ቢፈልግ የጎረቤት ሰው ።

በጦር በሠራዊት ተሰማ ናደው ።

ብትታዩው ዓለም ወገብሽን ይዘሽ

በቀጭን መቀነት ትጥቅሽን ታጥቀሽ ።

እንኳን ያየሽና ወሬሽን የሰማ

ሲገሠግሥ መጣ ሊሆንሽ ውሽማ ።

ወገብሽን ላየ ስትወረወሪ

ትመስዩው ነበረ ሥራ የማትሠሪ ።

ሊጫወት ቢመጣ የጎረቤት ሰው

በሥራ ላይ ሆነሽ አንችው መለስሽው ።

ዝናሽን ቢጠይቅ ሄዶ ጎረቤት

ውስልትና ማታውቅ በበሏ መንግሥት

ከድሮ ጀምራ የቁረበች ናት

እያዘነ ሄዶ ብለው ቢነግሩት ።

ይህንን ብስማ እጅግ ደስ አለኝ

ታማኝ መልክ መልካም ስለሆንሽልኝ ።

ሽንጥና ወገብሽን ዐይቶ እየጎመጀ

ያ በዕድ ጎረምሳ በጣሙን ወረጀ

ውበትሽ እማዬ ዓለሙን ሰረጀ ።

ጡንቻው የወፈረ ጫንቃው የደረጀ
 ጉበዙ ይቅርና ያረጀ ያፈጀ ፡
 ባገኘኋት ብሎ ብሽንጥሽ ተፋጀ ።
 ባንክሮ ገበያ ያየሽ ሲፈክር
 ባረገችኝና በመቀነቷ ደር
 ዙሬ ተጠምጥሜ ወገቧን ልዙር ።
 ላረማመዱ ሁል ጌጥ የሚሰጠው
 ሽንጥና ወገቧ ጥሩ ቅርጽ አለው ።
 በሽንጥ በወገቧ ላንድ ቀን አዳር
 ስጫውት አድሬ ማልዳ ልቀበር
 ቀረርቶ አስመስሎ ሰው ሲያንጎረጉር
 ሰማሁት እማዬ ተኝቼ ከዳር ።
 ከጎረቤታችን አንድ ሴት ሰማሁኝ
 ሽንጥና ወገብዋን ምነው በሰጠኝ
 እያለች በቃልዋ ውበት ስትመኝ ።
 እኔም ባስተውለው ይህን ሁል ሰምቼ
 ሽንጥና ወገብሽን በጣም ተመልክቼ
 ባንጉሌ መዝኜ በሕሊና አውጥቼ
 አቻሽን አጥቼ ላንች የተመቼ
 ንደኛም እንዲሁ ማወዳድረው
 ደግሞውንም አምሳያ ማመሳስለው
 አንጻርም በውበት ማነጻጽረው
 ጥሩ ባልንጀራ ይመስላል ምለው
 ዕፁብ ድንቅ ነው ብዬ ሄድሁኝ አልፌው ።
 የዘርሁኝ ሲመስለኝ ሽንጥሽን ትቸው
 ባንክሮ ሕሊና የራቅሁኝ ጥዬው
 ያው ታየኝ ተሥሎ አሁንም ትዝታው ።
 ውልታና ፍቅሩ ልቤን ሠቀየው
 እመ እንደም ልሁን እንዴትስ ልርጣው ፤
 የሽንጥሽ ቀንጅና የሽንጥሽ ውበት
 እኔን ሲያስጨንቀኝ ያላንዳች ዕረፍት
 ባዕዶች ጉበዛዝት እንዴት ይቻሉት ፤
 እንኳንም አልሆነ የባዳ ፍቅር
 እናቴ ባትሆኝ አብጄ ነበር ።
 ተመዘ ተመዘ የሚያሳምርሽ

እንዴት ያስገመጃል ሐረጉ ሽንጥሽ ።
 እናቴ ባትሆኝ እመ እልሽ ነበር
 ሽንጥሽን ታቅፌ ልበል ሽርሽር ።
 አሁንም እንውጣ እንይ ተጋኑን
 ውበትሽን እያየሁ ጨብጠሽ እጄን ።
 ትመስዩኝ ነበረ እመ ተራ ሰው
 ሽንጥና ወገብሽን በደንብ ሳላውቀው ፤
 ዓለሙ ደነቀው ሕዝብን ገረመው
 የሽንጥሽ አኳኋን ቅርጹ እየታየው ።
 ሽማግሌ አበደ ጎረምሳ ተሰየ
 ሽንጥና ወገብሽን በሩቁ ስላየ ።
 መኰንን ቋመጠ ቀና ሴት ወይዘሮ
 ቅርጽና ደም ግባት አንድነት ተባብሮ
 ልምላሚ ቍንጅና በውበት ተጣምሮ
 በንክሮ ሕሊና ስላየው አሻግሮ ።
 ዓለም ተቸግሮ ጠየቀኝ እኔን
 እንደዚህ ያማረች ምን በልታ ይሆን ፤
 ምንም ትንሽ ባውቀው የምትበደውን
 ተቸገርሁኝና ለመስጠት መልሱን
 ልጠይቅሽ መጣሁ ንገሪኝ አሁን ።

ኢትዮጵያ ነጭ ማር ነው ጠጅ ሥኳካር የሌለው

ጤና ይሆነኛል ብርዙም ስጠጣው ።
 ጠጅ እንዲያ ሲበላሽ በየከተማው
 እኔ ግን ምጥለው ንጹሐን ማር ነው ።
 ብርዝና ፍርንዱስ የነጭ ማር ጠጅ
 ብጠጣው እያረፍሁ ከቤቴ ሲበጅ
 አልከሳም አልጠቅርም አበራለሁ እንጅ ።
 ሽንጤ አወለወለ ሰውነቴ ቀላ
 ብርዜን እየጠጣሁ ነጭ ማር ብበላ ።
 በጋምቤላ ሞቻ በቡኖ በጎራ
 በጫካው በደኑ እልም ባለው ዱሬ
 ወሰን ዲካም የለው የሚገኘው ማሬ ።
 በየጉራንጉሩ በዱር በተራራ
 አማጋ ሞልቶልኝ ቀፎ ለምን ልሥራ ።
 እንዲያው ሲፈልገኝ ቶፋዬን ነጥቁ

ማር ይገፍ እመጣለሁ ሞልቅቄ ሞልቅቄ ።
 በኢሉባባር ዱር በደጋ ቁላው
 ወፍ አራሽ ያበቅላል ቡና ሳልዘራው ።
 እኔማ ብተክለው እንዴት ይሆናል
 በዱሩ በጫካው አውቆ ሲበቅል ።
 በቁላ በደጋው በዱር በጫካው
 መንገድም አያስሄድ እሱ ብቻ ነው ።
 ከንሮ ሸምጥጮ ያላንዳች ችግር
 በደምብ አፈላና ብጠጣው በማር
 አከላቴ ሁላ ይዳብር ጀመር ።
 ቀጥቋጦው እንዳለ ብዘራው በቆሎ
 ወጥቶ ተከመረ ጫካ ዱራን መስሎ ።
 አራትና ስድስት አዝሎ ቆረቆንዳ
 ይመስላል ውጋግራ ረጅሙ አገዳ ።
 ዝም ብዬ ብዘራው ዱር ቀጥቋጦውን
 በቆሎው ገነነ አጥፍቶ አረሙን ።
 ጠቀሜ ስዘራው ዳዋውን አተር
 ይመስላል በረሃ ሰው የራቀው ዱር
 ዝሆን የሚሸሽግ ጐሽ የሚቀብር ።
 ገብስም እንደዚሁ ስዘራው ደኑን
 አንግሎ ይወጣል ዳዋና አረሙን ።
 ነገርሁህ ይበቃል ያዝመራውን ሰብል
 አድምጠኝ ልንገርህ ደግሞም ስለ ተክል ።

ልብ

እማዬ ይቅርታ ጤፍ ረሥተሻል

አንድ ጊዜ ንገሪኝ እንዳንሆን አጉል ።

ኢትዮጵያ

ይህ ወንድምህ ልጄ ሰነፍ ነው በጣም

ሌላውን እህል እንጂ ጤፍስ አይዘራም ።

ልብ

እማዬ ላናቅፍሽ ትንሽ ልናገር

ነጭ እንጀራ ያየሁ ትላንት ሲጋገር

ስሄት አምጥቶ ነው የሚንቀባረር ።

ኢትዮጵያ

ቡናውን አቅንቶ ነጭ ጤፍ መብላቱን በርግጥ ዐይተሃል

ቡናውን አቅንቶ ጤፍ ይሸምታል ።

ሸምጥጦ ሸምጥጦ ይሸጥና ቡና

ክረምት ባእርጥላን በጋ በመኪና

ካዲስ ያስመጣዋል ወገኛ ነውና ።

ል. 11

ጤፍ አያበቅልም ወይ እመ መሬትሽ
ሸምቶ ሚበላ ሀብታሙ ልጅሽ ።

ኢትዮጵያ

መሬትስ ግሩም ነው የሰጡትን ሰብል
ይህን ይህን ሳይል ሁሉን ያበቅላል ።
ነገር ግን ይህ ልጄ ሲስቅ ሲጫወት
ጠጅን ሲቀመቅም ከወንዱሙ ቤት
ጊዜው ያልፍበታል ይሄዳል ወራት ።
ማዘጥዘጡን ትቶ ተግባራዊ ቢሠራ
ዝቆም ባልጨረሰው የጤፉን አዝመራ ።

ል. 11

እንደዚህ ከሆነ ልጅሽ ጎረቤትሽ
ሀብትህ ከዳበረ ተው ሥራ በይው ።

ኢትዮጵያ

ቢሠራ ባይሠራ ከኖረ በተደላ
እኔ መቼ ሞኝ ነኝ በከንቱ ምጣላ ።
ሲበቅል አትክልቱ ወፍ አራሹ ቡና
መስብሰቡ ሲያቅተው አንቆት ብልጽግና
እንዲያው ለጤፍ ብሎ አይወድም ግብርና ።
ቡናው ካፈራለት ሳለለት አትክልቱ
ምክሬንም አይሰማ አልጮኽም በከንቱ ።

ል. 11

ያልተረዳሁትን በልቤ ጭምሬ
ሳድግሽ እናቴ አሰረዳሽኝ ዛሬ
መልስሽ ሁሉ ገባኝ ቀጥዬ ሌላ ወሬ ።

ኢትዮጵያ

ሁሉን ከተረዳህ ከተሰበሰበህ
አትክልቱን ላሳይህ ውጣ ወደ ውድማ ።
ዕየው ተመልክተው ይህን በኽረ ሎሚ
በጣም የሚጣፍጥ ለጤና ተሰማሚ ።
እንሰት የመሰለው የሙዙ ቅጠል
ማንም አልተከለው ዐውቆ ይበቅላል ።
ያፈራል ዘለዓለም በጋና ክረምት
የሚያቋርጥበት የለውም ወራት ።
ከሰው ከወፍ ተርፎ በየበረሃው
በሰብሶ ይቀራል ማን ነው ሚበላው ።
ጨፍጭፎ ጨፍጭፎ በልቶት እረኛው
ወደ ቤቱ ቢሄድ ተካ በነጋው ።
ለሻኝ ያልሁትን የደጋ መሬት
ጨርሶ ያዘብኝ ወፍ አራሽ እንሰት ።

ሌላው እንኳ ቢቀር ይበቃኛል ለኔ
 መጣጢስ ጉደሬ ያለው ከተጋኔ ።
 ገቦው ዘይንተረፍ በእየባድማው
 ቁፍሬ መብላት ነው እኔም ባልዘራው ።
 መንደሪን ብርቱካን ግሩም ነው ታምር
 አፍርቶ ይገኛል በጫካ በዱር ።
 ያማራ ወታደር ከጠላት በፊት
 ለምልሞ የኖረ ሃያ አምስት ዓመት ።
 ዕየው ተመልከተው ይመስላል ግራር
 የባለው ሁኔታ የግሩ አወፋፈር ።
 ሙዝ የመሳሰለ ቃሪያና ቁጦው
 በጣሙን ይገርማል ቀርበህ ብታየው ።
 በዱር የሚበቅለው ኮረሪማውማ
 ያልተመነጠረ ይመስልሃል ውድማ ።
 ዋጋ እንዳለወጣ እንዳልተከበረ
 ደርቆና በስብሶ በአየዱር ቀረ ።
 እንዲሁም ጅንጅብል የዱር ጓደኛው
 ደርሶ እየፈከረ እኔ ሳብለው
 ሚስጣው ይቅርና የሚያዳምጠው
 ማንም አላገኘ ዙሮ የሚያየው ።
 እንዲያው በቡቃያው ፈክሮ ፈክሮ
 በስብሶ ይቀራል መሬት አወፍሮ ።
 የዱሩን አዝመራ የደኑን አትክልት
 ስንቱን ልቆጥረው ነው የምወሸክት።
 ታላላቅ አዳራሽ ጐጆም ለመሥራት
 ጌሾዬን ቁርጩ ማገር አረግሁት ።
 በቅሎ ቢያስቸግረኝ ደግሞም በብዛት
 መንጥሬ ቁጥቁጩ ሰደድ ለቀቅሁት ።
 ቋያ ቢያቃጥለው ቢበላው እሳት
 ወዲያው ደን ይሆናል በጥቂት ወራት ።
 አትክልቱን ተውና እንየው ደኑን
 ስሜን የሚያስጠራ የሚያኮራኝን ።
 ቅቤ የተቀባ የፋኖ ጐረሬ
 በጣም ያኮራኛል የሚመስለው ዱሬ ።
 የክረምት ጀግኛ የለቆ ደመና

ጎበዙን፤ የሚያርድ የሚያስፈራ ጀግና
 ወሰን ዲካ የለሽ ስመ ጥሩው ደኔ
 ለልቤ ደስታ ነፋሱት ለወገኔ
 እንኳንስ በእግሬና አልዘልቀውም ባይኔ ።
 ከኋላ መነሻው ከፊት መድረሻው
 በስተቀኝ ወሰኑ በግራ ዲካው
 ዕፁብ ድንቅ ነው እንጂ ማንም አያውቀው።
 ከዚህ ያልደረሰ ወጠጤ ሲመክ
 ቀጥቋጦም አላየ እንኳንና ጫካ
 ዐባይን ያላየ ምንጭ ያደንቃል ሁኖ
 ይፈክራል እንጂ የመንደሬ ፋኖ ።
 እንደዚህ ያለ ዱር እንዲህ ያለደን
 በሄትም አይገኝ ቢዞሩ ዓለምን ።
 በሳይና ጌራ ያየኸውን ዱር
 እንኳንስ ደካማው የሰው ልጅ በእግር
 ሽመላ አይዘልቀውም በክንፉ ቢበር ፤
 ንስር እንኳ ታላቁ መብረር የለመደ
 ሊቆርጠው አልቻለም እያረፈ ሄደ ።
 ማንኛቸው ፍጥረት በሰማይ በምድር
 ሊዘልቀው አልቻለም ምንም ቢሰግር ።
 በቡኖ በደሴ በታላቁ ዱሬ
 ባለም ስመ ጥሩው ይታይሃል ጎሬ
 ስትቃኘው ዋልና ጫካውን በሞላ
 እግዜር የሰጠህን ሁሉንም ልትበላ
 ሄደህ እደር ማታ በጊዜ ጋምቤላ ።
 የዛፉ አረዛዘም የግንዱን ወፍር
 ቁመቱ ቢለካ ከመቶ ሜትር
 ካሥራ ስምንት በላይ ወርዱም ቢሰፈር
 ያላንዳች ጥርጥር በሆነ ነበር ።
 ካፋፋ ላይ ሆነን ከማድነቅ ደኑን
 ትንሽ ገባ ብለን እንየው ዛፉን ።
 በራጃጅሙ ዛፍ ከተሸፈነ ዐይን
 ሰማይ አይታይም ከዱሩ ሆነን ።
 ያ ረጅም ቀረር ሄደ ገሠገሠ
 ጉምና ደመና እያግበሰበሰ ።

ያ ሰምቦ ስንግሮ ኮማ ቢጠልፈው
 አልሄደም ደመና ቆመ ከቦታው ።
 ዝናሙን አመጣው እያግበሰበሰ
 በሰፊ ቅጠሉ ዋርካ እየጠቀሰ ።
 ጉምን አድን ብሎ ያ ድኩም ደመና
 ቀልጦ ቀረ መሰል ደኑ ያዘውና ።
 አባቶቻችን ሰማዩን ከጥንት
 ይወድቃል እያሉ እጅግ ሲፈሩት
 ቀረርና ሰምቦ ገድፈው ያዙት ።
 አንዳችም አልፈራ ከዚህ ዓለም ጦር
 ደመና ቢወድቅ ሰማይ ቢሰበር
 እገድፈዋለሁ ተክዬ ወጋግራ
 ወይራና ይላሆ ሰሳና አዛምራ ።
 የታወቀው ጥዴ ሳለልኝ ምስሶ
 እኔ እበልጣለሁ ቢል ያላዋቂ ደርሶ
 ግራሬን በሳየው ሄደ ተመልሶ ።
 የሚዘንመው ዝናም ቅቤዋ በይጠፋ
 ወይዘሮ ራምኖን ከዚያ ማዶ ፈፋ
 ትውለበለባለች አምራ ተከፍክፋ ።
 ሲገቡት ከዱሩ አምሮ ምታየው
 የላስቲክ ሐረጌ አዝመራዬ ነው ።
 ለትንሽ ብትነካው ደሙ እንደ ቁልቋል
 እንደ ክረምት ውኃ ሞልቶ ይፈሳል ።
 ስለዚህ ተጠንቀቅ ቁም ራቅ ብለህ
 አይለቀውምና ከነካ ልብስህ ።

ልብ

ያ ውድማ ምንድር ነው ንገሪኝ እማዬ
 የምጠፋ መስሎኝ በባ ልቡናዬ ።
 እንዲህ ያለ ዳዋ እንዲህ ያለ መለግ
 እኔ ዐይቼ አላውቅም እመ ምን ላድርግ ።

ኢትዮጵያ

አይዘህ ረጋ በል ያ ያየኸው ውድማ
 ጅንጅብል ነውና ደግሞም ኮረሪማ ።

ልብ

ከዚህ ጫካ ማሃል ዐስቦ በውን
 ማን ዘራውና ነው የመሰለ ደን ።

ኢትዮጵያ

ዐውቆ በቀለ እንጂ ማን ይዘራዋል
 ደግሞ ኮረሪማን ቁጥሮ ከሰብል ።

ጫካውን ለማየት ከመጣኒ ዘንዳ
 ላሳይህ አራዊት በዚህ ምድረ በዳ ።
 ሀገሬ ነው ብሎ ሲኖር በሰላም
 አንበሳና ነብር ሰው አይጣላም
 ወይፈንና በሬ ጊዳርና ላም ።
 ውኃውን ሲጠጣ ሲበላ ሣሩን
 ካንበሳ ጋር ውሎ ይገባል ቤቱን ።
 አንበሳና ነብር ዝሆን ከግስላ
 ውድንቢ ከርከሮ ሚዳቋና ሳላ
 ብቅ ብለህ ባየኸው አንድነት ሲበላ ።
 የጋምቤላ ጫካ የበደሌ ዱር
 የሞቻ ሸለቆ የቡኖ ሸረር
 የጎሬ ተራራ ዋሻ ጉራንጉር
 የዝሆን መፈንጫ ያንበሳ ማኅደር
 የአራዊት ከተማ ዋሻ የነብር
 የእንስሳ ከተማ ያውሬ መደበር
 የቀጭኔ ጋጣ የቡኸር በረት
 የሚጫወቱበት የዱር አራዊት
 የሚቦርቁበት የቤት እንስሳት
 የአውሬ መተኛ ነው የእንስሳት ቤት ።
 አንበሳው ያገሳል ከዋሻ ውስጥ ሆኖ
 ማንንም ሳይፈራ በበደሌ ቡኖ ።
 በጎሬ ተራራ አንበሳ ሮጠች
 ዕያት በሁለት ስዓት ሣይ ደን ደረሰች
 ጠይቃ ልትመጣ ነምር ወልዳለች ።
 አንበሳ ዳስ ጥሏል በአ.ሉ.ባ.ቦ.ር
 የከርከሮን ወንድም ግስላን ሊድር ።
 ስስ ይዘለት መጣ ወንድሙ ነምር
 ታላላቁ እንግዶች ዝሆንና ጎሽ
 መጥተው ተቀመጡ በዱር አዳራሽ ።
 አጋፋሪ ጉንዳን ካዳራሹ ደን
 አላስገባም አለ ዘንዶና እባቡን
 አሳላፊዎቹ ቡኸርና ሳላ
 በሥርዓት ያደጉ ሚዳቋ ድኩላ
 ሥጋ ይሰጣሉ እንግዳው ሲበላ ።

ጠጅ ውኃ ጠጥተው ከወንዝ ጋናቸው
 ያቀራሩ ጀመረ ሁሉም ሞቃቸው
 ያቶ አንበሳ ድግስ አስደስቷቸው ።
 ዝንጀሮ ጉሬዛ መንደረኞች ሁሉ
 በእየዛፉ ሆነው ያጨበጭባሉ ።
 ደግሞም በቃላቸው ስማቸው ሲዘፍኑ
 ደስ ብሏቸዋልና ያንበሳ ሠርግ ደኑ ።
 ሙሽራው ግስላ ከጫጉላ ሲወጣ
 በሩቅ እያየችው ትስቃለች ጦጣ ።
 ያማራው የጋላው የትግሬው አገር
 የቀናው የለማው ለኔ ሲገብር
 ያንበሳ ጋንግብ ይህ ኢሉባቦር
 ዝሆንን ነው እንጂ እኔን ላያውቀኝ
 ከዚህ ተቀምጬ ምን አስጠበቀኝ ።
 አንበሳው ሲያገሳ ጉሹ ሲደነፋ
 ግስላው ሲፎግር ዝሆኑ ሲደነፋ
 ነብር እየፈከረ ውድንቢ ሲያናፋ
 ጉሬዛ ሲያወካ ዛፍን እያለፋ
 ዝንጀሮ ሲጎሟለል በገደሉ ፈፋ
 ቃውቃው ብል ቃውቃው ብል የሚሰማኝ ጠፋ ።
 የሸዋ ደጃዝማች የጎንደር ራስ
 የትግሬ ምስለኔ የወሎ ንጉሥ
 ኢሉባቦር ሄጀ እንዴት ልኰስስ ።
 በሬት ተጸጽፎ ልኮ አምባሳደር
 በመልክት ፈጽሞ ሁሉንም ነገር
 እንደዚህ ያለውን ትልቁን መንግሥት
 በይፋ ነበረ መጥቶ መጎብኘት
 እኔው ተሳስቼ መጥቼ ድንገት
 ያልታሰበ አደጋ አገኘኝ ውርደት ።
 በጋምቤላ ሰፈር በጎሬ ከተማ
 ብዙ ዘመን ቆየሁ ድምፄ ሳይሰማ ።
 በዝሆን መዲና ተዋራደ ክብሬ
 ባንበሳ ከተማ ተናቀብኝ ዘሬ
 ልነሣ ልመለስ ልሂድ ወዳገሬ ።
 እኖራለሁ ስትል ወይዘሪት ጦጢት

ተመልሳ ሄደች በትቂት ሳምንት ።
 ዝሆንን እያየ ቢንቃት ፍጥረት
 እስበስባለሁ በዱሬ በረት
 አጋዘን ቀጭኔ የዱር እንስሳት ።
 አንድም ሲሳይ የለ የሚገብልብኝ
 ደኔና ጫካዬ ወንዜ ሳለልኝ ።
 የበረሃው ዘንዶ የገባ ጀረት
 በጣም ያስፈራራል አሻግሮ ሲያዩት ።
 ታላላቅ ወንዞችን ዴዴሳና ሶር
 ዋና ካለወቀ ማነው ሚሻገር ።
 ወንዞቹ በሙሉ የበዛ ቀጥራቸው
 ሲፈነጭ ይኖራል አውሬ እየጠጣቸው ።
 እንኳንስ አንበሳ ዝሆን ባለባቱ
 ሰው እንኳ ጠጥቶ በጢሰኝነቱ
 ልሳኑ ይረታል ይረካል ጥማቱ ።
 ዕዕዋት አራዊት ሁሉንም ዐየን
 እንውጣ ከተማ የዱሩ ይብቃን
 እንድንሰናበት ገብኝተን ገሬን ።
 የገሬ ሐኪም ቤት ይህ ሆስፒታል
 ብዙ ሕመምተኞች ያገለግላል ።
 ባቡን ሚካኤል በደጉ ጳጳስ
 ልጆች ተባረኩ ሊሆኑ ቅዱስ ።
 የገሬ ሕፃናት በጣም የታደሉ
 ካቡን ሚካኤል መስቀል ይስማሉ ።
 አቡን ሚካኤል ታላቁ መምህር
 ሕፃናቱን ሁሉ ዕየው ሲያስተምር ።
 እስራኤልን ልጆች ፈርዖን ድንቀርና
 ገዝቷቸው እንዳይቀር ሚካኤል ቆመና
 አወጣቸው መርቶ በትምህርት ደመና ።
 ትልቁ ሚካኤል ሊቀ መላእክት
 ሰማዕታትን መራ እንኳን ሕፃናት ።
 እናንተ ሕፃናት በገሬ ያላችሁ
 ታጠቁ ተማሩ ሚካኤል ይርዳችሁ ።
 ሊቀ መላእክትን ሚካኤልን ፍሩ
 ኃይለ ሥላሴንም ንጉሡን አከብሩ ።

ያ ኃይለ ሥላሴ ሰፊ ግብር አግብቶ
ያበላል በሞላ ሕፃናትን ጠርቶ ።
ትምህርት ግብሩን በልተው ጠጥተው ወተት
ሕፃናት በሞላ አመሰገኑት ።
አሳየሁህ ሁሉን አጠጣሁህ ቡና
እንግዲህ ደህና ዋል ወሬ አያልቅምና ።

ልብ

ሽንጥና ወገብሽ ስለ ማረከኝ
ሰጥቼሽ መወድስ እሄዳለሁኝ ።

መ ወ ድ ስ ።

በኢሎባቦር ሲያድር አልፎ ሃጅ ሁሉ
አይጠረጠርም ልብ እንኳንስ አደጋ ሊፈራ
ቢያረጅም ቅሉ በጣም የሰማይ ቤትሽን ጣራ
በኃይል ደግፎታልና ቀረሮ ወጋግራ
ደግሞም መልካም ደገፋ ፡
የተተከለው ጥድ በጉብታ መሬት ጋራ ።
ብርድምሂ እንዳይበርደው ሽማግሌን ሰው ተራራ
ጫካን የዳር ብልኮ ሊያለብሰው በእየተራ
ይውላል አሉ ቀኑን በሸማ ዕቃ ደን ሲሠራ
የታወቀው በርኅራኄ ልምላሜሽ አባወራ ።